

FRANSIZCA VE FRANCOPHONIE: NIÇIN, NE ZAMAN, NEREDE, NASIL?*

Hüseyin GÜMÜŞ*

ÖZET

Bu çalışmamızda Fransızca ve Frankofoni kavramlarının taşıdığı oldukları anlamları tarihsel açıdan incelerken, Fransızcanın konuşulduğu coğrafi bölgeler hakkında kısa bilgiler sunacağız. Bugün dünya genelinde yaklaşık olarak 200 milyon kişi Fransızca'yı ana dili olarak kullanırken, 100 milyona yakın kişide Fransız dilini öğrenmiş ve öğrenmeye devam etmektedir. Frankofoni kavramı adı altında oluşturulan uluslar arası pek çok kurum ve kuruluş dil eğitimi, kültürel işbirliği, edebiyat, dilbilim ve çeviribilim gibi birçok alanı da içinde barındırmaktadır. Bugün yaklaşık olarak Frankofoni 10 coğrafi bölgeye yayılmış durumdadır. Bunlar arasında temel olarak sayılabilecek olanlar Batı, Avrupa coğrafyası, Orta ve Doğu Avrupa coğrafyası, Güney Amerika coğrafyası, Magreb coğrafyası, Güneydoğu Asya coğrafyasıdır. Türkiyede frankofoninin geçmişine bir göz atarsak, Kanuni döneminde başlayan Türk-Fransız işbirliği uzun yıllar devam ederken, Tanzimat Döneminde büyük bir ivme kazanmıştır. Eğitim, Siyasi, Kültürel ve Ekonomik açıdan önemli bir işbirliği sağlanmış ve Osmanlı son dönemleri Espace Francophone (Frankofon ortam) alanında önemli bir yer edinmiştir. Günümüzde yabancı dil olarak öğrenmede tercih edilen İngiliz dili olmasına rağmen, Fransız Dili, edebiyatı ve kültürü de geniş bir kitleye hitap etmektedir. Yaklaşık olarak İstanbul'da 1 milyon frankofon olduğu bilinmektedir. Eğitim ve kültürel açıdan da pek çok özel okul, kolej ve uluslar arası kurum ve kuruluşlar Türkiyede Fransız dilinin öğreniminde aktif olarak rol almaktadır.

Anahtar Kelimeler: Fransızca, Frankofoni, Dil Eğitimi, Kültür

FRENCH LANGUAGE AND FRANCOPHONIE: WHY, WHEN, WHERE, HOW?

ABSTRACT

In this study, we will present information about the areas in which French Language is spoken as we examine the meanings that the French and Francophone carry in a historical view. Today 200 million people speak French Language as their mother language while that 100 million people have learned or have been learning the French Language.

* Bu makale Crosscheck sistemi tarafından taranmış ve bu sistem sonuçlarına göre orijinal bir makale olduğu tespit edilmiştir.

* Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, El-mek: gumuskan@gmail.com

Lots of foundations and organizations that were established under the title of Francophonie conceptin volve many fields such as language teaching, cultural cooperation, literature, linguistics and translation studies. Francophonie carries its existence in about 10 geographical areas today. Among these, the West Europe Central, and Eastern Europe, South America, Maghrep Arap Union, Southeast Asia can be given as examples. As we have a look at the history of Francophonie in Turkey, as the Turkish-French cooperation that started in Kanunis period had been continuing for so long, it gained speed in Tanzimat Reform Era. A strong cooperation was provided in the terms of education, politics, culture and economics and last periods of Ottoman Empire gained an important place in Espace Francophone area. Nowadays, although English Language is preferred most by the language learners, French Language, literature and culture appeal to a wide range of audience as well. It is known that, only İstanbul 1 million Francophones. In terms of education and culture, lots of private schools, colleges and international foundations and organizations play an active role in Teaching of French Language in Turkey.

Key Words: French Language, Francophonie, Language Teaching, Culture.

Giriş

Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi Yabancı Diller Bölümü Fransızca Öğretmenliği anabilim dalının Ankara ve İstanbul Fransız Kültür Merkezleri ile ortaklaşa düzenlediği Frankofoni Kongresi'ne hoş geldiniz diyerek konuşmama başlamak istiyorum. Bu kongrenin düzenlenmesinde büyük katkıları bulunan Samsun Ondokuz Mayıs Üniversitesi'nin yetkililerine, Fransız Büyükelçiliği Kültür Servisi yetkililerine, başta Doç.Dr. Rıfat GÜNDAY olmak üzere düzenleme kuruluna, emekleri geçen öğretim elemanları ve öğrencilerine tebriklerimi, izleyicilere ve bildirileri ile katkıda bulunanlara saygılarımı sunuyorum.

Bir fransız özdeyişine göre «Le Savoir se multiplie en partageant», «bilgi, paylaştıkça çoğalır». Dünya edebiyatı programlarında her zaman yerini koruyan « KüçükPrens »'in yazarı Antoine de Saint Exupéry diyor ki “*Je diffère de toi, loin de te léser, je t'augmente*”: “Ben senden farklıyım, sana zarar vermeden sana katkıda bulunurum” . Bir başka deyişle bunun anlamı: la différence (farklı olma), le multiculturalisme (çok kültürlü olma), le plurilinguisme (çok dilli olma), la diversité (başka olma)'dır.

FRANKOFONİ İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

Küçük ve büyük harfle yazılışına göre frankofoni kelimesi farklı anlamlar taşır. Buna göre,

- Küçük “f” harfi ile yazılan francophonie
- Büyük “F” harfi ile yazılan la Francophonie
- l'espacefrancophone(Francophone ortam)

Bu üç kavram bazen aynı anlamda, bazen de birbirlerinin tamamlayıcısıdır.

1. Küçük“f” ile yazılan La francophonie, Fransızca'yı, Ana dil, İkinci dil, İletişim dili, Kültür dili olarak kullanan halk topluluklarını ifade eder.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

2. Büyük “F” ile yazılan la Francophonie, 80’ne Devlet ve Hükümet düzeyinde oluşturulan siyasi ve işbirliğine dayanan bir yapılanmayı ifa eder. Bunlar: l’Organisationinternationale de la Francophonie (OIF), bir milyara yakın bir nüfus Fransızca’yı kullanmakta ve üniversal değerlere saygı göstermeğe çalışmaktadır. Sommet de la Francophonie: İki yılda bir devlet ve hükümet başkanlarının toplanması.
3. l’espacefrancophone (Francophone ortam): Franchpnie coğrafyası dışında Fransız dili ve kültürüne karşı ilgi duyan ve sevenler ortamı...

FRANKOFONİ KELİMESİNİN ORTAYA ÇIKIŞI

Onesime Reclusadında birçoğrafyacı tarafından ortaya atılan “Francophonie” kelimesi yaklaşık 150 yıldır kullanılıyor. Başlangıçta Fransızca konuşan çeşitli insan topluluklarını ifade etmek için kullanıldı. Bugün yaklaşık 300 milyona yakın insan Fransızca konuşmaktadır. Bunun yaklaşık 200 milyonu ana dil olarak Fransızca kullanıyor. 100 milyona yakın da Fransızca’yı sonradan öğrenmiş ve öğrenmeğe çalışan insanlardır.

FRANKOFONİ MERKEZLİ KURUMLAR

Dünya coğrafyasının çeşitli bölgelerinde yer alan “frankofon” topluluklar, kurumlaşmış uluslararası oluşumlar yaratmıştır. Bunlar:

- Fransızca konuşan parlamenterler derneği
- Uluslar arası Fransızca Öğretmenleri derneği
- Uluslar arası belediyeler derneği
- Agenceuniversitaire de la Francophonie
- Agenceintergouvernementale de la francophonie
- Organisationpolitique de la Francophonie
- HautSecrétariat de la Francophonie
- La Maison de La Francophonie
- l’Académie française,
- la Délégation générale à la langue française et aux langues de France (DGLF),
- le Service de la langue française (Belgique),
- l’Office québécois de la langue française (OQLF),
- les Conseils supérieurs de la langue française de France, de Belgique et du Québec

FRANKOFON DEĞERLER

- FranKoFoncoğrafyasının ana mayasını teşkil eden olmazsa olmaz değerler vardır. Bunlar: Dialoguedescultures (kültürlerarası diyalog), démocratie, Droit de l’homme, développement et modernité, la diversitéculturelle, la diversitélinguistique.

FRANKOFONİNİN EVRNSELLEŞMESİ

Fransızca, dolayısıylaFrancophonie buüniversal duruma nasıl geldi?

Fransızca’nın ana vatanı Galya (Gaule)dir. M.Ö. 1.ci yüzyıldan 6. cı yüzyıla kadar Roma işgali altında kalmış olan Galya 6.cı yüzyılın ortalarından itibaren bağımsız bir krallık olarak tarihte yerini almaya başlamıştır. XVI. Yüzyıla kadar konuşulan Fransızca bugünkü Fransızcadan

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

çok farklı bir dildi. XVI. Yüzyıldan önceki fransızcaya “ancienfrançais” (eski fransızca) olarak adlandırıldılar.

FRANKOFONİYE BAKIŞ AÇISI

XVI. yüzyılda ne oldu da “eski fransızca” ve buna bağlı olarak da “yeni fransızca” ifadeleri ortaya çıktı? Şimdi burada bugüne kadar gözden kaçmış bir hususa dikkat çekmek istiyorum. XVI. Yüzyılda Fransa’ya, buna bağlı olarak da Fransızca’ya Türk dünyasının kapıları açılmıştır. Biz bugüne kadar bu olayı nasıl yorumladık ya da bize nasıl yorumlatıldı ve nasıl bir bakış açısı verildi. Şöyle yorumlandı: Türk dünyası Fransa ile avrupaya açılmıştır. Bu sayede Batı medeniyeti ile temasa geçilmiştir. Ancak gerçek bunun tam tersidir: Batı dünyası Fransa sayesinde Türk dünyasına, Türk ve İslam medeniyetine açılmıştır.

FRANKOFONİNİN YAYILMASI

Fransızca bugün uluslararası bir dilsel, XVI. Yüzyıldan başlayarak 300 yüyıldan fazla parlak bir dönem geçirmişse, Türk ve osmanlı dünyasına çok şey borçludur. Türk dünyasına 1535 yılında Kanuni Sultan Süleyman’ın Fransa’ya verdiği ticaret anlaşması sayesinde, fransız gemileri 3 kıtaya yayılmış olan Osmanlı Türk devletinin limanlarında “regies” denilen bağlantı noktaları oluşturmuşlardır. Zaman içinde bu bağlantı noktaları limanlardan uzak şehir ve bölgelere yayılmıştır. Akdeniz’de Fransız bayrağı çeken bütün gemiler Türk limanlarına kolayca girdiler ve ticaret yaptılar. Fransızların yanında İngilizler, İtalyanlar, İspanyollar, Almanlar Fransız bayrağı çekmek ve Fransızca konuşmak suretyle türk topraklarına gelip yerleşmişlerdir. Fransız bayrağı çeken gemilerde çalışanlar da Fransızca öğrenmek zorunda kalmışlardır. Kendi ülkelerini görmeden Türk topraklarında yetişen ve Osmanlı Türk coğrafyasında yerleşip kalmış olanları bugün “levantin” adı verilmektedir. Bunların eğitimleri için de okullar açılmıştır. Zaman içinde “regies” sayısı artar: taşıma buroları, okullar, misyonerlikler vb. :İstanbul, İzmir, Antalya, Adana, Hatay, Beyrut, Damas, İskenderiye, Yunanistan liman şehirleri ve Bagdat ...

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

XVIII. Yüzyıldan itibaren başta İstanbul, İzmir, Antakya, Selanik, Tranzon olmak üzere misyoner okulları açıldı. Tüccarlardan ve saygın kişilerden oluşan Fransız kökenli bir cemaat oluşur: Levantins .Fransız kültür ve edebiyat tarihine adları yazılan AndréChénier, EdouardBalladur, DarioMoreno, HenriLanglois, AlexandreVallaury, DalidaOsmanlı topraklarında doğmuş yetişmişlerdir.

FRANSIZCA’NIN DEVLET DİLİ OLMASI

XVI. Yüzyılda Fransa’nın Türk dünyasına açılması ile birlikte Fransızca resmi devlet dile haline getirilmiştir (1539). Rönesans, Reform ve Hümanizma hareketi bundan sonra başlamıştır. Latince ve İtalyancayı tercih eden eskilerle Fransızca’yı tercih eden Hümanistler arasında büyük tartışmalar olmuştur. Pléiade grubunun yayınladığı bildiri “Défense et illustration de la langueFrançaise” ve daha sonra Malherbe’in çalışmaları ile 1635 yılında kurulacak AcadémieFrançaise’in temelleri oluşturulmuştur. Bugünkü fransızca bu akademinin çalışmalarının eseridir. O tarihte 40 üye olarak tesbit edilmiş olan akademi üyeleri sayısı bugüne kadar ne azaltılmış ne de çoğaltılmıştır.

XVII. YÜZYIL

Klasik dediğimiz dönemin ölümsüz eserleri bu dönemde ortaya çıkmıştır. Edebiyat dünyasının olmazsa olmazları olan Boileau, Racine, Corneille, Moliere, La Fontaine, Mme de Sévigné ve benzerleri bu dönemin dehalarıdır ve bütün dünyada lise ve üniversite programlarının demirbaşlarıdır. XVII. Yüzyılda Fransızca artık ilim ve eğitim dili haline gelmiştir. René Descartes’ın felsefe ve ilim sahasında yazdığı “Discours de la méthode” latince değil de Fransızca olarak yazılmış olması büyük bir aşamadır. XVII. Yüzyıldan itibaren Fransız edebiyat dünyasına, sanat dünyasına, siyaset dünyasına yön veren “salon”modası o tarihteki Türk dünyası kahve geleneğinin bir yansımasıdır.

XVIII. YÜZYIL

Aydınlık Çağ (SiècledeLumières) denilen XVIII. Yüzyıl, XVI yüzyılda açılan kapıdan gelen esintilerle, Montesquieu, J.J. Rousseau, Diderot, Voltaire, Beaumarchais, AndréChénier ve benzeri dehaları yetiştirmiş ve 1789 ihtilalinin kapılarını açmıştır.

Dünyada ilk defa ansiklopedi bu yüzyılda yazılmıştır. Dilde başlayan “eski dil” ve “yeni dil” olayı siyasi alanda filizlenmiş “eski düzen- “yeni düzen” (ancienrégime- nouveaurégime) olarak ortaya çıkmıştır.

XIX. VE XX. YÜZYILLAR

XIX.yüzyıl, Fransızcanın, Fransız edebiyatının, Fransız felsefesinin, Fransız siyasetinin, Fransız bilim dünyasının olgunlaşp meyva verdiği bir dönemdir. Sırasıyla: Romantisme, Realisme, Parnassicisme, Symbolisme, Naturalisme ve daha birçok edebi ve felsefi akımlar, Lamartine, Vigny, Musset, V.Hugo, Balzac, Stendhal, Flaubert, Maupassant, Baudelaire, Rimbaud, Zola, H.Taine gibi dehaların ortaya çıkmasına neden olmuştur. XX. Yüzyıl ile birlikte ana dili fransızca olan devletler, eğitimlerini fransızca yapan devletler, dünyanın 5 kıtasında ortaya çıkmaya başlamışlardır. Bu devletlerin bulunduğu coğrafyada Fransızca konuşanları nitelendirmek için “Francophone” ve “Francophonie” kelimeleri telşeffuz edilmeğe başlanmıştır.

FRANKOFON COĞRAFYASI,

Frankofoncğrafyası dil ve siyasi açıdan 10 coğrafi bölgeye ayrılmıştır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

1. L'EUROPE OCCIDENTALE	
2. L'EUROPE CENTRALE ET ORIENTALE	
3. L'AMERIQUE DU NORD	
4. LA CARAIBE ET AMERIQUE DU SUD	
5. L'AFRIQUE SUBSAHARIENNE	
6. MAGHREB	
7. LE PROCHE-ORIENT	
8. L'OCEAN INDIEN	
9. L'ASIE DU SUD-EST	
10. LA ZONE PACIFIQUE	

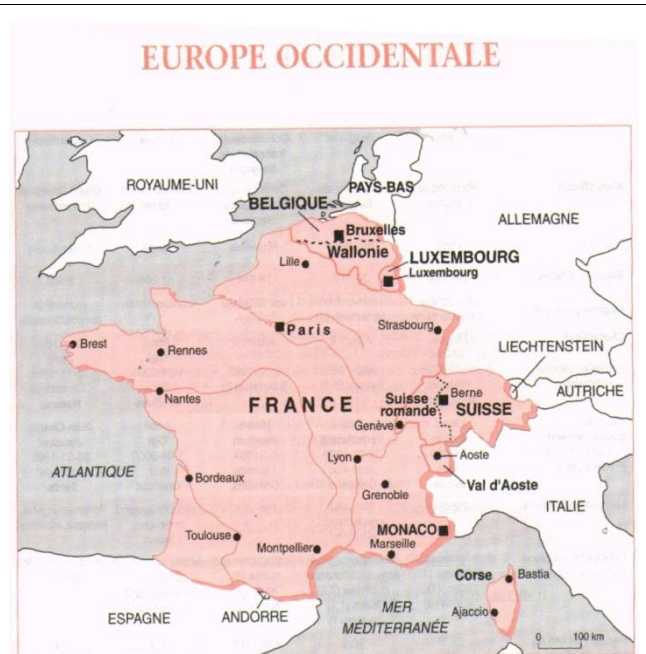
BATI AVRUPA COĞRAFYASI

- La France, La Belgique (Comuunaute Française De Belgique), La Suisse (Confederation Suisse), Luxembourg, Monaco, Val d'aoste

FRANSA

Fransızca'nın ana vatani. XVI. Yüzyıldan beri devletin resmi dili

La France ve Monaco: Büyük bir çoğunlukla bu dilin konuşulduğu ülkelerdir. XX. Yüzyılın ortalarına kadar Fransızca, bütün ülkelerde birinci yabancı dildir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

BELÇİKA

Federal bir devlet: Communauté flamande, Communauté française Communauté germanophone 3 Bölge: 1. La Wallonie: francophone; 2. Bruxelles, iki dilli; 3. La Flandre, Hollandaca. Resmi dil: Fransızca, Hollandaca, Almanca	

İSVİÇRE

Dört resmi dil: l'allemand, le français, l'italien et le romanche 23 cantons: Genève, Vaud, Neuchâtel, Jura, Valais et Fribourg kantonlarında "Suisse Normande" dili konuşulur. Genève, Vaud, Neuchâtel, Jura kantonlarında fransızca konuşulur. Valais et Fribourg kantonlarında fransızca ve almanca konuşulur.	

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 8/ 10 Fall 2013

LE LUXEMBOURG

Üç dil:

1. le luxembourgeois, milli dildir ve herkes konuşur
2. l'allemand
3. le français.

Fransızca tek resmi ve idari dildir ve halkın %80'i konuşur.

Hukuk, siyasi ve ticari evraklar fransızca yazılır.

LE VAL D'AOSTE

Le Vald'Aoste, 1861'de İtalya'ya bağlanmıştır. Fransızca kullanım nedeniyle bağımsız bir idare şekli vardır.

Halkın %75 fransızca konuşur.

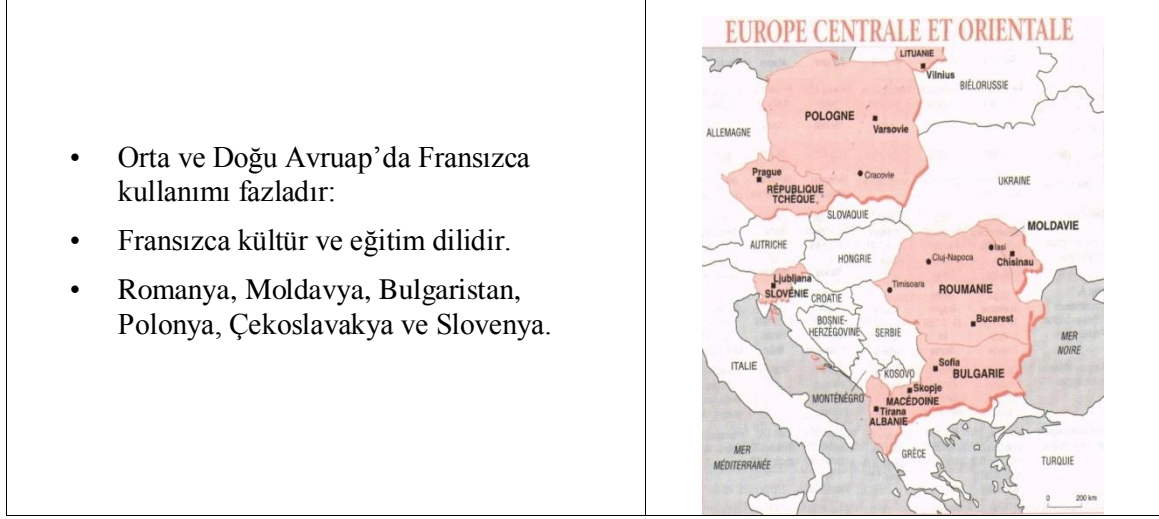
Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

ORTA VE DOĞU AVRUPA COĞRAFYASI

ROMANYA

- Romanya’da Fransızca öğretimi yaygındır. Francophonie üyesidir.
- Ionesco Romanya kökenli bir yazardır.

MOLDAVYA

- Rumence resmi dildir.
- Fransızca en yaygın yabancı dildir.
- 1995’den Francophonie üyesidir.

BULGARİSTAN

- Fransızca, eğitim ve elit çevrelerde tercih edilen bir dildir
- Francophonie üyesidir.

POLONYA

- Fransız kralı XV. Louis’ nin eşi Marie Leszcynskapolonya kökenli olduğundan fransız kültürüne çok bağlıdır.
- XVIII. Yüzyıl aydınlanma çaığında Polonya’da fransızca’ningelişmesinde Fransa’nın katkısı çok olmuştur.

ARNAVUTLUK

- Arnavutluk’da elitçevreler Fransızcayı tercih eder.
- Ismail Kadaré Arnavutluk kökenli bir frankofondur.
- Francophonie üyesidir

MAKEDONYA - LİTVANYA –ÇEKOSLAVAKYA– SLOVANYA

- Makedonya Francophonie üyesi.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

- Litvanya, Çekoslavakya ve Slovenya Franchphonie' degözlemci üyedirler
- Bölgenin diğer ülkelerinde bir fransızca geleneği olmasına rağmen elit çevre pek tercih etmez.

KUZEY AMERİKA COĞRAFYASI

KANADA

Le Canada resmi olarak bilingue: français et anglais.

10 eyaletin herbirinde ayrı bir statü vardır.

Québec eyaletinin %82'si francophones, Fransızca tek resmi dildir.

Nouveau-Brunswick, (Acadiens) resmi olarak iki dillidir.

Ontario eyaletinde frankofon çoğunluk vardır.

Diğer eyaletler anglofondur..

Le Canada Francophonie üyesidir; Québec et le Nouveau Brunswick hükümet olarak iştirak ederler.

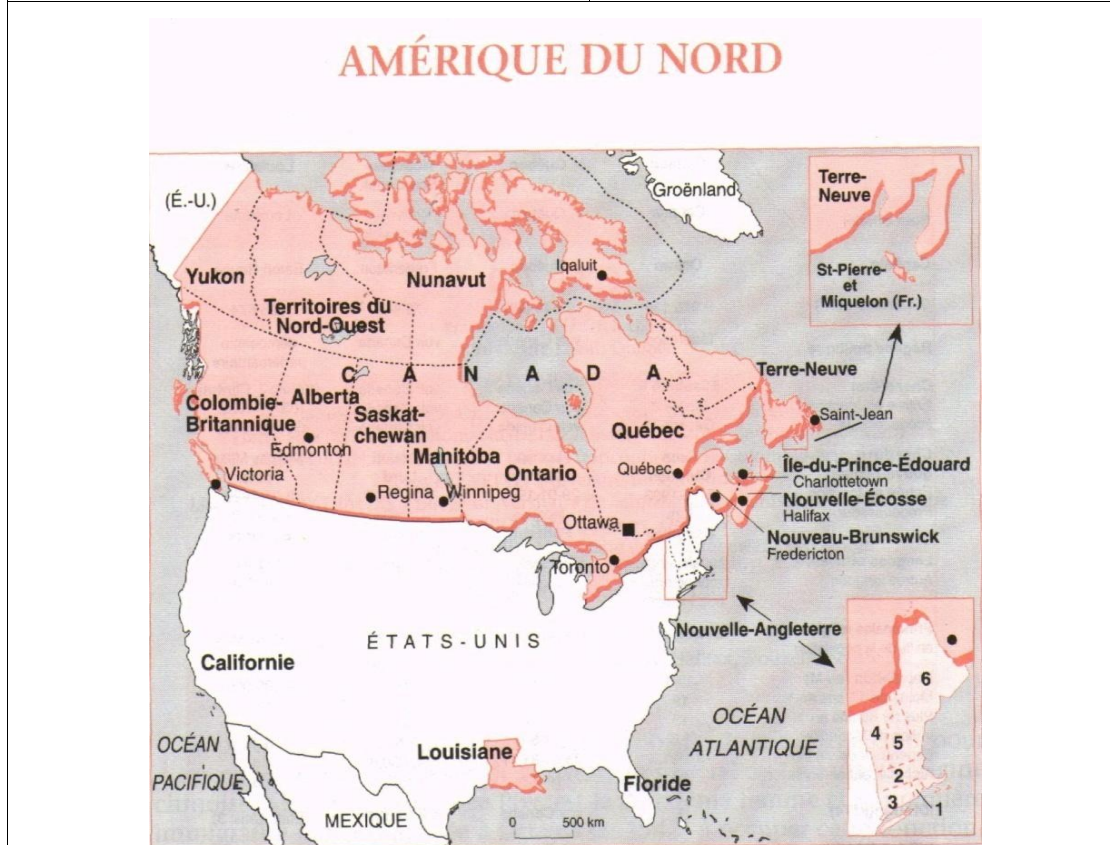
AMERİKA BİRLEŞİK DEVLETLERİ

Resmi dil ingilizcedir, Louisiane, La nouvelle –Angleterre eyaletlerinde fransızca konuşan bir kitle vardır.

Francophonie toplantılarına davetli olarak katılırlar.

Amerika birleşik devletlerinde 15 milyon fransız kökenli vardır. 2 Milyona yakın insanda evlerinde fransızca konuşurlar.

Saint-Pierre-et-Miquelon, Fransa'nın toprak parçası olarak görülür ve Fransızca canlıdır.

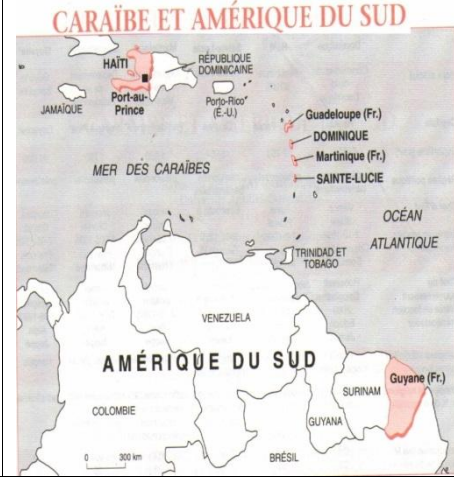

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

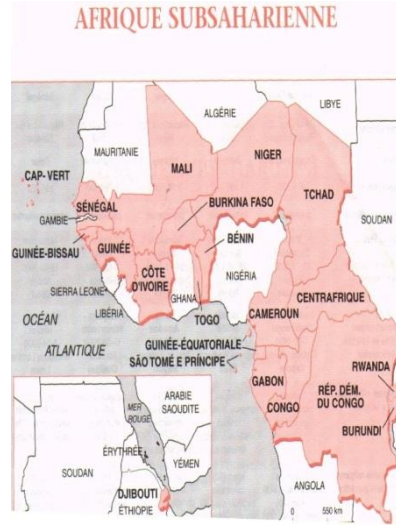
GÜNEY AMERİKA VE KARAİPLER COĞRAFYASI
GUADELOUPE- DOMINIQUE VE SAINTE-LUCIE
GUYANE- MARTINIQUE-HAITI

- La Guadeloupe, la Guyane et Martinique , Fransa'nın deniz aşırı bölgeleri;
- Fransızca resmi dildir ve güncel olarak konuşulmaktadır.
- Haiti, bağımsız Francophonie üyesidir.
- Dominique ve Saint-Lucie, Fransızca konuşulur.
- Francophonie üyesidirler.

SAHRA COĞRAFYASI

- Sahra coğrafyası, 21 ülke vardır ve Francophonie toplantılarına katılırlar. Fransa, Belçika ve Portekiz kolonilerinden doğmuş ülkelerdir.
- Fransızca, idari, eğitim ve uluslar arası iletişim dilidir
- AEF: Ekvator Afrika: le Gabon, le Moyen-Congo, l'Oubangui-Chari et le Chat.
- AOF: Batı Afrika: le Sénégal, la Mauritanie, La Haute-Volta,, la Guinée, le Niger, la Coted'Ivoire et le Dahomey

Turkish Studies

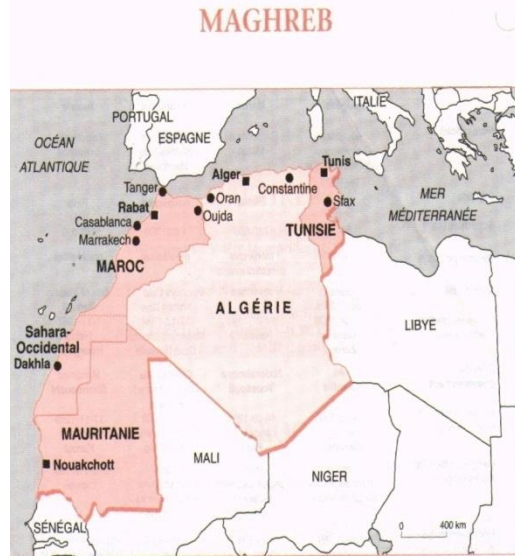
International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
 Volume 8/ 10 Fall 2013

MAGREP COĞRAFYASI: CEZAYIR- FAS- TUNUS- MORİTANYA

- Cezayir, Resmi dil arapçadır.
- 20 milyonfransızca konuşan vardır.
- Fas'da, Resmi dil arapçadır. Önemli bir kitle fransızca konuşmaktadır.

TUNUS VE MORİTANYA

- Tunus'da resmi dil arapça, Francophonie toplantilarına katılır.
- Nüfusun üçte bir fransızca konuşur.
- Moritanya'da resmi dil arapça. Fransızca konuşanların yüzdesi diğer mağrep ülkelerine göre azdır.
- Magrëbülkeleri eğitimde, yazılı ve elektronik medya, Müzik, Tiyatro, Sinema ve Edebiyat alanın daileri düzeydedir.

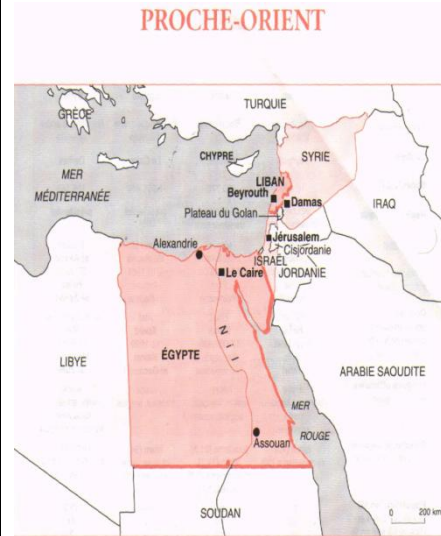

ORTA DOĞU COĞRAFYASI: LÜBNAN – MİSİR

- Lübnan, resmi dil arapçadır. Francophonie toplantilarına katılır. Fransız kültür ve Edebiyatı alanında güçlüdür.

Georges Schéhade Francophonie ödülünü almıştır.

- Mısır'da, resmi dil arapçadır. Francophonie toplantilarına katılır.
- Frankofon çoğunluk yoktur ama eğitim ve medya alanında Fransızcanın etkisi büyüktür.

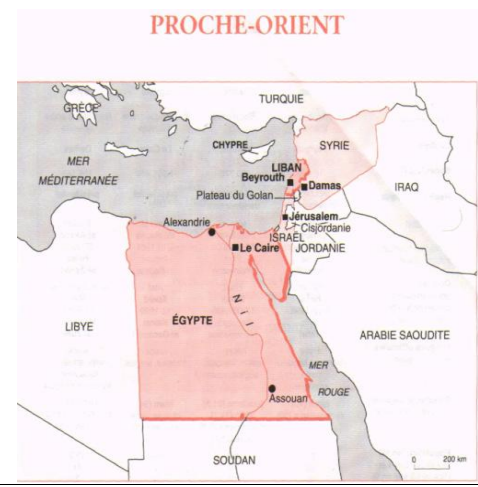
Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

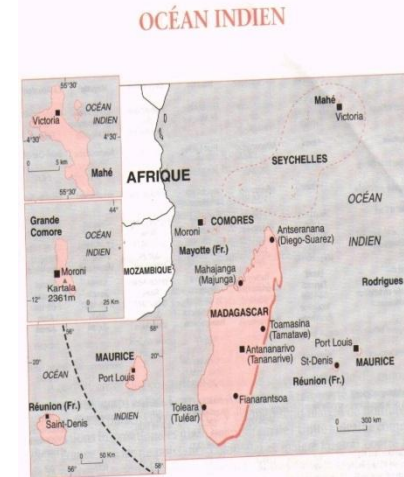

YAKIN DOĞU COĞRAFYASI : SURİYE – İSRAİL – İRAN

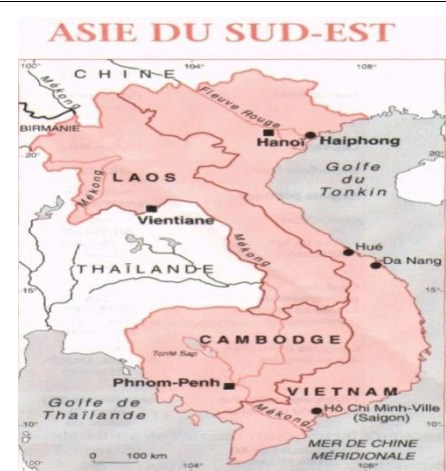
- Suriye’de, resmi dil arapça.
- Eski Fransız sömürgesi olduğu için canlı bir fransızca etkisi vardır.
- İsrail, resmi dil ibrance. Siyaset ve üniversite çevrelerinde Fransızca etkindir. Fransızca yayın yapan bir radyo vardır.
- İran’da, Fransızca uzun zaman eğitim ve kültür alanında etkili olmakla birlikte islam devri durumu tersine çevirmiştir.

HİNT OKYANUSU COĞRAFYASI

- Hint denizinin Güney Batısındaki adacıklar, Francophonie üyesidirler.
- LesComores: Arapça ve Fransızca
- Mayotte: Fransızca
- Madagascar: malache ve Fransızca
- Marice: İngilizce
- La Réunion: Üç resmi dil: l’anglais, le français et le créole.

GÜNEY DOĞU ASYA COĞRAFYASI

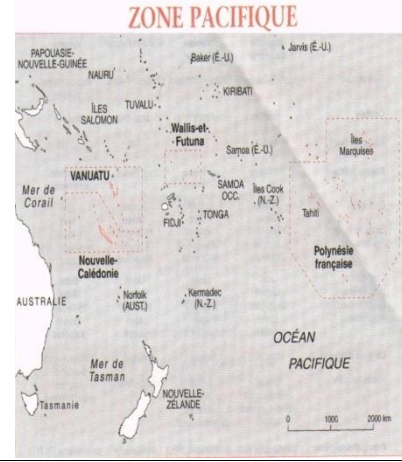
- Tarihi açıdan Fransa’nın etkisinde kalmış üç ülke Francophonie üyesidirler.
- Le Cambodge: le cambodgien
- Le Laos: le laocien.
- Le Vietnam: le vietnamien.
- Edebiyat, sinema, kültür ve eğitim alanında fransızca hala etkindir.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

PASİFİK OKYANUSU COĞRAFYASI

- la Nouvelle-Caladonie, La Polynésiefrançaise, Wallis-et-Futuna et Vanautu adlı ada devletleri.
- Dans la Nouvelle-Caladonie, La Polynésiefrançaise, Wallis-et-Futuna Fransa'nın denizaşırı bölgeleri olup resmi dilleri fransızcadır.
- Vanautu adasında üç resmi dil: Fransızca, İngilizce ve et bichlamar
-

TÜRKİYE: DİLLER VE KÜLTÜRLER KAVŞAĞI

ladifférence
le multiculturalisme,
le plurilinguisme
et la diversité.
Coğrafya olarak
Avrupa ve Asya
Kıtaları sınırı nerede
başlar?

TÜRKİYE'DE FRANSIZCA

XVI. Yüzyıldan itibaren Fransa ve Türkiye, diplomasi, kültür, edebiyat, eğitim-öğretim, endüstri ve teknoloji alanında birbirlerini etkilemiştir. Fransa, Türkiye'nin Batı dünyasına açılan penceresi olmuştur.

XIX. Yüzyıl ile birlikte ordu, eğitim, adalet, anayasa, politika ve benzeri alanlarda Fransa model olmuştur. Türk okullarında yabancı dil olarak Fransızca tercih edilmiştir. Birçok türk genci, laik ve batılı anlamda eğitim alabilmeleri için Fransa'ya gönderilmiştir. Türk elit dünyasında Fransızca, yeni bir medeniyet, yeni bir yaşama ve düşünce tarzı olmuştur. Fransızca konuşmak ve Fransızca eğitim almak moda olmuştur.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

XIX. Yüzyıl Osmanlı topraklarında 3 milyondan fazla insan Fransızca konuşuyordu. Almanya, Rusya ve diğer Avrupa ülkelerinin saraylarında Fransızca konuşuluyordu. Buna karşılık Osmanlı topraklarında, sokaklarda, liman şehirlerinde, denizden uzak şehirlerde bile Fransızca konuşuluyordu. Türkçe yazılan öyküler, romanlar ve tiyatro eserleri Fransızca kelimelerle dolmaya başlamıştır. Fransız yazar ve seyyahları bu fantastik ve egzotik atmosferin etkisiyle Osmanlı topraklarına akın etmeğe başlamışlardır: René de Chateaubriand, Alphonse de Lamartine, Gérard de Nerval, Pierre Loti ve daha başkaları Türk toplumu ile içli dışlı yaşamışlardır.

XVII. Yüzyılda Molière, XVIII. Yüzyılda Montesquieu, XIX. yüzyılda V. Hugo, Türk halkının örf, adet ve geleneklerini eserlerinde fantastik ve egzotik fon ve mekan olarak kullanmışlardır.

XX. Yüzyıl başında Osmanlı topraklarında çok sayıda gazete Fransızca yayınlanıyordu. Sokak tabelaları Fransızca ve Türkçe yazılıyordu. Resmi yazışmalar Fransızca ve Türkçe yazılıyordu.

XVIII. Yüzyılın başına kadar Osmanlı devlet idaresi tarafından matbaa benimsenmemiştir. XVI. Yüzyılın ortalarından itibaren Fransızlar başta olmak üzere gayri müslimler Osmanlı topraklarında matbaa kullanmaya başlamışlardır: Yunanistan, Bugaristan, Suriye, Mısır...

1920 yıllarında bile PTT'de çalışanlar sadece Fransızca konuşuyordu. PTT'deki bilgi broşürleri ve yıllıklar bile sadece Fransızca olarak yazılmıştır.

40 yıldan beri Türkiye'de yabancı dil öğretimi alanında büyük bir çekişme ve rekabet vardır. Çok dilli ve çok kültürlü bir ortam oluşmuştur. Türkiye'nin en ücra köşesinde bile ya Fransızca, ya Almanca ya da Fransızca konuşan birine rastlarsınız.

TÜRKİYE'DE FRANSIZCA EĞİTİM VEREN KURUMLAR

• Anadolu liseleri	• Özel Okullar
• Besiktaş Atatürk Anadolu Lisesi • Beyoğlu Anadolu Lisesi • Burak Bora Anadolu Lisesi • Cağaloğlu Anadolu Lisesi • Haydarpaşa Anadolu Lisesi • Kabataş Erkek Anadolu Lisesi • Kadıköy Anadolu Lisesi • Nişantaşı Anadolu Lisesi • Profilo Anadolu Teknik Lisesi • Üsküdar Anadolu Lisesi	• Atacan Eğitim Kurumları • Darüşşafaka Lisesi • Eyüboğlu Lisesi • Plevne Lisesi • Şener Onur İlköğretim Okulu • Ted İstanbul Koleji Vakfı • Vehbi Koç Vakfı Lisesi • Yıldızlar Koleji

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

• Diğer liseler	İstanbul İki dilli Liseler
• Büyükçekmece Lisesi • Camlıca Kız Lisesi • Erenköy Lisesi • Erenköy Lisesi • Habire Yahşi Lisesi • Kenan Evren Lisesi • Mef Okulları • Pertevniyal Lisesi	• Lycée SAINT JOSEPH • Lycée SAINT BENOIT • Lycée SAINT MICHEL • Lycée NOTRE DAME DE SION • Lycée SAINTE PULCHERIE • Lycée GALATASARAY • LycéePROFILO • Lycée PIERRE LOTI • Lycée TEVFIK FIKRET-Ankara • Lycée TEVFIK FIKRET-Izmir • Lycée SAINT JOSEPH-Izmir • Lycée CHARLES DE GAULLE-Ankara

Üniversiteler	Türkiye'de faaliyet gösteren Fransız Kültür Merkezleri
• Galatasaray: Bütü bölümler • Marmara: Département de l'Administrationpublique • Tousles Départements de Didactiquedu Français (FLE) • Tousles Départements de Langue et de Littérature Françaises. • Tousles Départements detraductologie	• Fransız Kültür Merkezi, Ankara • Fransız Kültür Merkezi, İstanbul • Fransız Kültür Merkezi, İzmir

Sonuç

- Bugün yabancı dil olarak öğrenmede tercih edilen dil İngilizce olmasına rağmen Türkiye olarak Fransızca'yı, Fransız edebiyatını, Fransız kültürünü seviyoruz.
- Sadece İstanbul'da bir milyondan fazla Francophon olduğu tahmin edilmektedir.
- Osmanlı devletinin toprakları içinde bulunan Romanya, Moldavya, Makedonya, Bulgaristan, Lübnan, Suriye ve Mısır Francophonie teşkilatına üye oldukları halde Türkiye bu kuruluşun neden dışındadır?
- Eski çağlarda olduğu gibi dünyanın geleceği Akdeniz havzasında, Orta Doğu'da ve Ön Asya'da olacaktır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/10 Fall 2013

-
- Türkiye’de Fransızca’nın kökleri çok derinlerdedir ve hala canlıdır.
  - Yeniden filizlendirmek için hala bir şans vardır.

Turkish Studies

International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic
Volume 8/ 10 Fall 2013

